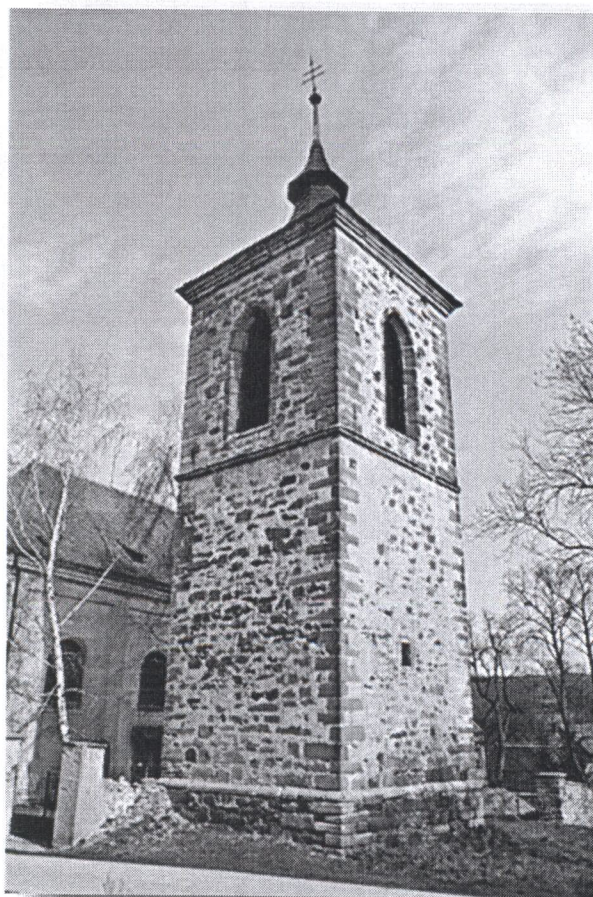

DĚJINY OBCE PŘISTOUPIM

DO KONCE 18. STOLETÍ

- pasport -

PhDr. Vladimír Jakub Mrvík

Český Brod 2010

První písemná zmínka o obci Přistoupimi pochází někdy z let 1140-1148 a dochovala se nám jen jako insert (doslovný opis staršího dokumentu) v pozdější potvrzovací listině z roku 1205. Podle ní rytíř Asinus, syn Hozeův, daroval ostrovskému klášteru sv. Jana pro kostel v Krušině jeden dvůr ve vsi Přistoupimi („*IN PRISTUPYMY*“) a pozemky ve vsi Počatice za spásu duše své a svých rodičů. Listinu schválil i pražský biskup Ota¹.

V předhusitském období patřila obec Přistoupim Pražskému arcibiskupství, stejně jako sousední Český Brod, Bylany a Liblice a pražskému arcibiskupovi náleželo i patronátní právo nad místním kostelem sv. Václava. Po roce 1420 se nejprve rozpadlo arcibiskupské panství, Konrád z Vechty se přidal na stranu husitských vzbouřenců a nakonec 17. dubna 1421 husité dobyli i město Český Brod, upálili zde v kostele (!) mnoho osob a mezi nimi i 18 kněží, kteří sem snad uprchli z Prahy. Tehdy také došlo k rozdělení Přistoupimi mezi více majitelů, kteří si jednotlivé dvory svévolně přivlastnili – zdejší arcibiskupský dvůr tak připadl českobrodskému měšťanovi Vítu Chytrému. Souvislou řadu majitelů jednotlivých částí Přistoupimi lze ale bezpečně sledovat teprve po roce 1541, kdy byly po požáru obnoveny i Desky zemské².

Z doby před 16. stoletím máme o Přistoupimi tyto zprávy:

17. ledna 1205 potvrdil král Přemysl Otakar I. ostrovskému klášteru všechny dosud získané statky, mezi nimi i dvůr ve vsi Přistoupimi³.

28. října 1334 se jako svědek vyskytuje jakýsi Svatoš z Přistoupimi, bez bližších údajů⁴.

4. června 1384 Ješek Hájek z Přistoupimi (de *PRZISTUPYM*) a jeho sestra Vaňka koupili společně krčmu v Černíkách za 10 kop grošů českých. Krčmu daroval jako odúmrt' král Václav IV. vyšehradskému purkrabímu Mikšíkovi a Jindřichovi z Mečírě⁵.

Václav z Přistoupimi stal se roku 1405 po smrti Petra z Křešovic farářem ve Vyklekách, dnes zaniklé osadě u Nymburka.

---

¹ Codex diplomaticus bohemiae I. (805-1197), s. 155, listina 154.

² ŠLÉGR, J., *Přistoupim v století XVI. a XVII.*, in: Českobrodské listy 14-16/1886, Český Brod 1886.

³ Codex diplomaticus bohemiae II. (1198-1230), s. 383, listina 359.

⁴ Reg. Bohemiae IV., 34.

⁵ Archiv český 31, s. 311.

15. března 1424 postoupil Bernard z Přistoupimi svému příbuznému Petrovi z Hoštic veškeré své nároky (snad věřitelské) na dvůr jakéhosi pana Majnuše, faráře kostela v Přistoupimi, nebo komukoliv by v budoucnu patřil⁶.

Za husitských válek (1419-1437) byl církevní majetek většinou rozchvácen okolními šlechtici, nebo spadl přímo na krále. Část Přistoupimi vlastnila před těmito válkami sbor kanovníků u kostela sv. Apolináře v Praze - poslední z nich před husitskou revolucí se jmenoval Martin. A právě tato část spadl po roce 1420 na krále Zikmunda, který ji daroval rytíři Mikšovi z Lipan, majiteli sousedních vsí Vitice, Lipany a Lipská (dnes zaniklá). Žil ještě roku 1448, kdy daroval svému vnukovi Bohuslavovi z Přeboz 400 kop grošů, zapsaných na jeho majetku v Lipanech⁷. Někdy okolo roku 1421 pak král daroval další dvůr v Přistoupimi, který byl kdysi v majetku českobrodského královského rychtáře, jakémusi Vítkovi z Českého Brodu⁸. Další církevní majetek, dvůr pražského arcibiskupa v Přistoupimi, i s poddanými tohoto dvora, zastavil císař Zikmund 19. října 1437 dědičně nějakému Janu Tuškovi za velmi vysokou částku 300 kop grošů českých⁹.

Roku 1436 se zde připomíná další dvůr, jistého Jana Žlutického, z něhož odváděl královské komoře pravidelný plat. Připomíná se ještě roku 1440, kdy se účastnil zemského sjezdu v Čáslavi¹⁰. Snad se jedná o výše uváděný dvůr Jana Tuška.

6. července 1454 kupuje nějaký Jiřík z Přistoupimi dům v Praze¹¹.

K roku 1541 zde byly čtyři svobodné dvory, z nichž každý byl zcela samostatnou vrchností a měl vlastní zápisy v Deskách zemských. Kromě toho zde ještě bylo několik poddanských selských chalup (tzv. dvory kmetcí) patřících k některému z těchto dvorů.

1. část – Svatovítská kapitula

---

⁶ Archiv český 31, s. 172.

⁷ SEDLÁČEK, A., *Hrady, Zámky a Tvrze české XV.*, Praha 1998, s. 24.

⁸ Archiv český 28, s. 172.

⁹ Archiv český 2, s. 180.

¹⁰ Archiv český 1, s. 256.

¹¹ Teige I., 2.619.

První část Přistoupimi patřil v první polovině 16. století k Černokosteckému panství. Jak již bylo řečeno, jeho majitel Diviš Slavata z Chlumu a Košumberka se aktivně zúčastnil stavovského povstání proti králi, za což mu byl tento deskový statek zkonfiskován Ferdinandem I. Dvůr v Přistoupimi ovšem vynášel velmi málo a bezpochyby bylo i komplikované jej spravovat, a tak ho Ferdinand roku 1558 daroval svatovítskému proboštovi Jindřichovi a celé svatovítské kapitule do zcela svobodné držby. K darovanému hospodářskému dvoru patřily i dva poddanské grunty s platem, na nichž byli usedlí Havel Plachta a Matouš Čtvrtek¹². Později k nim přibyla ještě jedna poddanská usedlost, takže k roku 1654 tato část zahrnovala kromě dvora tzv. Plachtovský statek (čp. 2), statek Plachtovský menší (čp. 41) a statek Čtvrtkovský (čp. 42). Co bylo ovšem pro život na vsi zásadní, byla skutečnost, že Svatovítská kapitula vlastnila i patronátní právo nad kostelem a farou a dosazovala sem faráře podle svého výběru – pochopitelně katolické, takže Přistoupim byla na Černokostecku v 16. století jediná ves s římskokatolickou duchovní správou. Z proboštů byl pro zdejší obec významný světící biskup pražský Jan Dlouhoveský z Dlouhé Vsi, který místní chrám Páně komplexně přestavěl do dnešní podoby a roku 1695 jej znovu vysvětil – upomínkou na něj je i deska s jeho osobním znakem nad severním vchodem do kostela¹³. Jeden z jeho nástupců, pozdější arcibiskup pražský, Daniel Josef Mayer se svolením celé kapituly prodal svou část vsi, sousední ves Kšely a jeden statek v Chotýši 24. dubna 1718 majiteli Černokosteckého dominia Janu Adamovi I. z Lichtenštejna za částku 18 tisíc zlatých rýnských¹⁴. Od tohoto roku byli tak až do zrušení poddanství roku 1848 obyvatelé této části poddanými Černokosteckého velkostatku, který získal i patronátní a podací právo.

2. část – českobrodský špitál

Druhý početný díl usedlých v Přistoupimi patřila špitálu sv. Máří Magdaleny v královském městě Českém Brodě, založeného pražským arcibiskupem Arnoštem z Pardubic. Jeho nástupce Jan I. Očko z Vlašimi pak listinou z 21. listopadu 1370 pověřil správou špitálu a jeho statků českobrodské obecní starší. V Přistoupimi špitál vlastnil celkem sedm chalup – dnešní čp. 4, čp. 9, čp. 18-19 a čp. 23-24 a ještě jedna chalupa, která později zanikla (stávala nejspíš v místech zahrady dnešního čp. 19)¹⁵. Všechno špitální jmění bylo zkonfiskováno

¹² NA Praha, DZV 13, fol. B 30.

¹³ ŠLÉGR, J., *Přistoupim v století XVI. a XVII.*, in: Českobrodské listy 14-16/1886, Český Brod 1886.

¹⁴ ŠLÉGR, J., *Přistoupim v století XVI. a XVII.*, in: Českobrodské listy 14-16/1886, Český Brod 1886; NA Praha, DZV 468, fol. Q 15.

¹⁵ NA Praha, DZV 250, fol. D 7.

roku 1620 za účast města ve 2. stavovském povstání císařem Ferdinandem II. Ten si ale ves neponechal a i s ostatními českobrodskými konfiskáty ji 14. srpna 1623 prodal knížeti Karlovi I. z Lichtenštejna, který je začlenil do svého Černokosteleckého panství¹⁶.

3. část – svobodné dvory

Ve vsi bylo několik svobodných statků, které během námi sledovaného období měnily různě majitele i svou rozlohu, vznikaly a zase zanikaly, prožívaly období rozkvětu i období zmaru.

a) Největším z nich byl svobodný dvorec **Jindřicha Bartáka z Přistoupimi**. Podle obnovujícího zápisu v Deskách zemských z roku 1542¹⁷ k němu patřil ještě jeden kmetčí (poddanský) dvůr, dnes čp. 26, na kterém žil Václav Kmoňka, dále kus Jalového potoka a rybník¹⁸. Víme také, že tuto část zdědil po svém otci **Janu Bartákovi z Přistoupimi**, který zemřel snad roku 1539 a který odkoupil 24. dubna 1503 za částku 62 kop 30 grošů českých od Buriana, měšťana z nedalekého Českého Brodu, jeden pustý dvůr v sousedním Chrástu a obnovil ho¹⁹. Jindřich byl tehdy ještě nezletilý. Za jeho neplnoletosti spravoval chráský dvůr Jiřík ze Zahrádky a na Nehvizdech, manžel Kateřiny z Přistoupimi (sestřenice téhož Jindřicha)²⁰, který 26. srpna 1545 Chrást za 200 kop grošů českých přímo koupil (kupní částku zaplatil ihned)²¹. V letech 1571 a 1577 složil postupně lenné slib Maxmiliánovi II. a Rudolfovi II.²². Zemřel roku 1581 a po jeho smrti připadl celý otcovský majetek pozůstalému synovi, Adamovi ze Zahrádky, který ihned učinil přísahu králi²³. O Adamovi víme tolik, že byl již roku 1595 ženat s Cecílií z Trnovan, jimž oběma dlužila českobrodská měšťka Kateřina Aglasynová 200 kop grošů míšeňských²⁴. 17. února 1598 pak svou polovinu Chrástu prodal bratrům Fridrichovi a Janovi z Vildenštejna, taktéž majitelům části nedaleké Přistoupimi, za částku 350 kop grošů českých, které ihned zaplatili²⁵.

---

¹⁶ ŠIMÁČEK, FR., *Za poznáním města Kostelce nad Černými lesy*, Kostelec n. Č. l. 1937, s. 78.

¹⁷ NA Praha, DZV, kn.č. 250, fol. F 5.

¹⁸ NA Praha, DZV, kn.č. 250, fol. A 24.

¹⁹ NA Praha, DD, kn.č. 63, fol. 32 et kn.č. 62, fol. F15.

²⁰ NA Praha, DD, kn.č. 64, fol. 58.

²¹ NA Praha, DD, kn.č. 64, fol. 58.

²² NA Praha, DD, kn.č. 64, fol. 377 et 420.

²³ NA Praha, DD, kn.č. 64, fol. 446.

²⁴ SOKA Kolín, AM Český Brod, *Knihy počtův a smluv přátelských král. města Čes. Brodu 1564-1669*, fol. L 7.

²⁵ NA Praha, DD, kn.č. 64, fol. 528.

Jako vlastník dvora v Přistoupimi se připomíná až do roku 1577, kdy snad umírá. Za manželku měl paní Petronelu Hradeckou z Přezletic, dceru chudému zemana z nedaleké Velimi²⁶ (měla ještě sestry Sidonii a Markétu), a která darovala místnímu kostelu sv. Václava krásnou cínovou křtitelnicí. Nevíme, jaký byl Jindřich hospodář, ale jisté je, že se od poloviny 50. let 16. století zabředával více a více do finančních problémů. Tuto tíživou situaci se snažil vyřešit jako mnoho dalších rytířů té doby tím, že část majetku převedl na svou manželku. V listopadu 1555 jí tak pojistil na svém majetku 187 kop 30 grošů českých a roku 1562 ji z *lásky manželské* přidal dalších 300 kop grošů českých²⁷. Tímto si rodina pojistila značnou část svých peněz před případnými věřiteli, neboť dlužní směnky podepisoval Jindřich, ale peníze byly fiktivně Petronely. O jejich peněžních potížích svědčí i jako další skutečnost, že postupně odprodávali od dvora jednotlivá pole – například Tomáši Marešovi Vinopalovi či 24. dubna 1565 tři kopy záhonů (*ležící nad rybníkem Přistoupimských a vedle dědin Víta Kubky druhé*) českobrodskému měšťanovi Janu Šalamounovi za sumu 100 kop grošů českých²⁸. Díky tomu ovšem dnes víme zajímavou drobnost, že se z těchto polí dávalo místnímu katolickému faráři 1 věrtel pšenice a 1 věrtel žita. Otázkou zůstává, jakého vyznání vlastně Bartákové byli, jen napovědět nám může skutečnost, že darovali do katolického chrámu výše zmíněnou křtitelnicí.

Roku 1587 byl již jeho majitelem **Jan Hradecký z Bukovna**, roku 1604 význačný českobrodský měšťan **Jiří Diblík z Votína** a roku 1612 ho podědila jeho manželka **Lukrécie Diblíková ze Šmolcu**, která stejně jako její manžel žila trvale v Českém Brodě. Zajímavé je, že v soupisu poplatníků berně z roku 1615 je zahrnuta mezi svobodníky a ne mezi rytířstvo, jak by mělo být. Obratem ruky po smrti svého manžela Lukrécie veškerý svůj pozemkový majetek (i se štěpnicí a rybníčkem) v Přistoupimi prodala 25. července 1612 své sestře a jejímu choti, Kateřině Sluhové ze Šmolcu a **Janu Litoldu Sluhovi z Hřevic**. Ovšem už v úterý po sv. Linhartovi roku 1616 z neznámých důvodů přistoupimský dvůr převedli kupní smlouvou na **Zikmunda Roznhajma z Janovic** († 1617 v Kutné Hoře) a jeho ženu Marii Roznhajmovou ze Zahrádky za částku 1775 kop grošů míšeňských a celou ji zaplatil ještě následujícího roku, což svědčí o jeho finančních rezervách nashromážděných nejspíš za služby panského úředníka²⁹. O Zikmundovi a jeho rodě byla již řeč na jiném místě této studie. Jen pro úplnost uveďme, že Zikmund zemřel poměrně mladý (někdy mezi dvacátým a

²⁶ NA Praha, Dobř-materiály, P (Barták z Přistoupimi).

²⁷ NA Praha, DZV, kn.č. 11, fol. H 25.

²⁸ SOKA Kolín, AM Český Brod, sign. II 6.

²⁹ NA Praha, DZV, kn.č. 190, fol. B 17.

trřicátým rokem života), aniž by zanechal vlastní potomky a dvorec přešel na jeho synovce **Jana Jiřiho Roznhajma z Janovic** (Jan Jiří byl synem Václava z Janovic, což byl Zikmundův vlastní bratr). Dědictví si ovšem nechal vložit do Desek zemských až o šedesát let později (!), teprve 20. ledna 1677³⁰.

Prvním známým předkem rytířské rodiny Roznhajmů z Janovic je Ondřej (Andreas) Rosenhayn, měšťan v lužickém městě Zhořelec (Görlitz). Tento Ondřej obdržel 28. května 1544 erb a roku 1559 predikát z Janovic. Další generace Roznhajmů z Janovic, kterou snad zplodil Ondřej s blíže neznámou manželkou, čítá pět životaschopných členů, přičemž Zikmund byl synem Ondřejova syna Hanuše Roznhajma na Chocnějovicích. Jan Jiří se narodil kolem roku 1610. Roku 1614, tedy když byl ještě malý, mu zemřela matka, a proto byl se sestrami nadále vychováván pouze otcem. Po dosažení plnoletosti se usadil v Přistoupimi u Českého Brodu a oženil se s ovdovělou šlechtičnou Annou Trojanovou z Bylan a Rossfeldu, ovdovělou Haugvicovou z Biskupic, dcerou někdejšího hejtmana Černokosteleckého panství Samuela Trojana z Bylan († 1620)³¹. Podle Berní ruly z roku 1654, tedy v době kdy už byl ženat s Annou z Bylan a Rossfeldu, mu patřila drtivá většina Přistoupimi³²:

Jméno panství a majitele	R o l í m á a o s í v á	P o z n á m k y
Jména měst, městeček		Pustí
a vesnic	rolí má seje	
Jména sousedů	na zimu na jaro	Handle
a hospodářů	str. v. str. v. str. v.	Potanu chova Křav Jalovic UVCI SVINI
V týž vsi Přistoupni		
dvůr svobodný		
druhý pana Jiřiho		

³⁰ NA Praha, DZV, kn.č. 252, fol. E 9 et kn.č. 138, fol. H 1.

³¹ Vide: MRVÍK, VL.J., *Trojanové z Bylan a Rossfeldu*, Praha 2004; NA Praha, Dobř, i.č. 894 (Roznhajmové z Janovic).

³² HAASOVÁ-JELÍNKOVÁ, M., *Berní rula 18 – kraj Kouřimský*, Praha 1952, s. 470-471.

Rozenhagen 150 – 50 – 60 – – 5 11 14 70 15 *Vyh. def. 1733*⁵⁴

Téhož pána v týž vsi

jinej dvůr s v o b

o b o d n ý p u s t ý,

při něm rolí..... 96 – – – – – – – – – –

Item téhož pána

v též vsi d v ů r s v o-

bodný, rolí k němu 72 – – – – – – – – – –

Týž pán má 2 z a-

h r a d n í k y

Jana Přidaneka – – – – – – – 1 – – – –

Jiřího Nosáka – – – – – – – 1 – – – –

Téhož pána

c h a l u p n í c k ý

Kubkovský 6 – – – – – místo – – – – –

Rozhonovský 5 – – – – – místo – – – – –

Slahovský 6 – – – – – místo – – – – –

Slahovský druhý 3 – – – – – místo – – – – –

Vedle Přistoupimi také krátký čas vlastnil Podelhota a Kocléřov u Dvora Králové nad Labem, který zdědil po své tetě Elišce, vdově po Rudolfovi Albrechtovi Rychnovskému z Rychnova. Tyto vsi ale zanedlouho prodal³³.

Z manželství s Annou, rozenou Trojanovou z Bylan a Rossfeldu vzešlo, pokud víme, šest potomků:

Druhý nejstarší syn byl JAN FRANTIŠEK. Narodil se kolem roku 1656. Byl později držitelem Trojanovského dvora v Bylanech.

Dalším potomkem, prvorozeným synem, byl RUDOLF LADISLAV – O Ladislavovi víme jen tolik, že se po dosažení plnoletosti nejprve oženil a vedl světský život - vlastnil vsi Motol a Běštvin. Po předčasné smrti své manželky, s kterou nezplodil žádného potomka, se rozhodl radikálně změnit své „Já“ a nadále vést duchovní život. Vstoupil proto do řádu křižovníků s červeným srdcem. Ne příliš známý, dnes již neexistující, řád křižovníků s červeným srdcem byl původně založen v Jeruzalémě k ochraně Svatého hrobu. Do Čech a Slezska přišel koncem 12. století ke kostelu sv. Kříže většího. V předhusitské době měl řád několik komend, městských špitálů a větší počet duchovních správ. Majetkové bohatství bylo rozvráceno během husitských válek. Pražský konvent s proboštvím byl obnoven až roku 1573, ale působil jen do svého zrušení císařem Josefem II. Po vstupu do řádu daroval Rudolf Ladislav veškerý svůj majetek klášteru, ve kterém strávil zbytek života – zemřel v Praze 23. června 1721.

JANA ALŽBĚTA se narodila kolem roku 1660; byla nejstarší dcerou Anny a Jana Jiřího. Dětství strávila, stejně jako její ostatní sourozenci, v rodné Přistoupimi. Záhy po dosažení věku na vdávání ji byl rodiči za manžela vybrán PAVEL ŠMOHAŘ Z ROCHOVA, za kterého se roku 1680 provdala. Jejich manželské soužití ale netrvalo příliš dlouho, protože novopečený manžel ještě téhož roku zemřel, jak dokládá zápis v českobrodské matrice zemřelých³⁴. Věnem přinesla Jana Alžběta Rozenhajmová z Janovic svému manželu jeden svobodný dvůr v Přistoupimi, kde se novomanželé po svatbě usadili, jak dokládá zápis ve Zlatém urbáři – „*Item urozený a statečný rytíř pan Šmohař s svobodným dvorem*“³⁵. Rod Šmohařů byla stará česká vladyská rodina pocházející z Rochova na Litoměřicku. Počátkem 14. století se připomínají někteří členové rodu na Čáslavsku. Jedna z větví rodu ovšem sídlila na Truzenicích. Ač přesně víme, za kterého člena rodu Šmohařů z Rochova se Jana Alžběta provdala, nevíme o jeho rodových vazbách nic bližšího. Jana Alžběta, teprve asi dvacetiletá vdova, ale neváhala a rozhodla se provdat podruhé. Jejím druhým manželem byl podstatně starší vdovec JIŘÍ FILIP FRANTIŠEK LANGEMANTEL Z TRAMÍNU (FRAMÍNU). Jiří Filip pocházel z německé rytířské rodiny, jejímž předkem byl Jiří Langemantel z a na Tramínu. Jiří Filip byl synem

³³ NA Praha, Dobř, i.č. 894 (Roznhajmové z Janovic).

³⁴ SOA Praha, sbírka matrik, fara Český Brod, č. 2 (NOZ 1674–1709), fol. 529.

³⁵ SOKA Kolín, Zlatý urbář panství Černokosteleckého v přepisu J. Miškovského, bez sign.

Blasia Langemantela z Tramínu (*1566 - †1629) a Beatrix Hoferové ze Salyburgu (*1566 - †13.5. 1641). Ač z manželství jeho rodičů vzešlo celkem osm dětí, dospělosti se dožil pouze Jiří Filip! Dětství strávil na rodovém sídle Tramínu v Německu. Po smrti otce odešel do Českého království, kde se usadil v městě Unhošti. Češka byla i jeho první manželka Jana Kateřina Horňatecká z Dobročovic, s kterou se oženil 17.4. 1663 v Praze. Z jejich manželství vzešlo celkem deset dětí. Jeho první manželka zemřela 12.8. 1679 a svoji druhou choť, vnučku Samuela Trojana z Bylan a Rossfeldu, pojal 22. září 1680 v kostele ve Voušově. Jana Alžběta se prostřednictvím tohoto sňatku stala rázem nevlastní matkou čtyř dětí (před chvílí jsme tvrdili, že Jiří Filip zplodil deset dětí, proč se Jana Alžběta stala nevlastní matkou pouze čtyř? – vysvětlení je prosté a jednoduché: šest dětí totiž zemřelo v útlém věku před druhým sňatkem svého otce) - Anny Beatrix Rozálie (*1.2. 1666 †1.12. 1723; pohřbená byla v Košeticích; m. Jan Jiří z Rantiau †1.10.1704), Františka Adama (*7.5. 1668 †1690), Jana Jáchyma (*30.1. 1678 †1738; 1.m. Sidonie z Mallendeinu) a Václava Podivína Ondřeje (*1673 †15.12. 1742; 1.m. Jana Magdaléna Fellnerová z Feldbeggu †14.10. 1717; 2.m. Maxmiliána Jana z Seebergu). Manželství Jiřího Filipa Langemantela a Jany Alžběty Roznhajmové trvalo dlouhých patnáct let, ale nevzešel z něj žádný potomek. Jiří Filip zemřel ve vysokém věku 14. prosince roku 1695 a pohřben byl v Unhošti. Jana Alžběta jej přežila o devět let – zemřela 16. října 1704 a byla pohřbena po jeho boku.

Pátým dítětem, druhorozenou dcerou, Anny z Bylan a Rossfeldu a Jana Jiřího Roznhajma z Janovic byla ALBERTINA ZUZANA. O Albertině Zuzaně můžeme říci s určitostí jen jediné – byla provdána za ALBRECHTA BERGA Z REINFELDENU. Otec Albrechta Berga, Jindřich Ferdinand, obdržel roku 1679 znak (v modrém poli stříbrné břevno, ve spodní části štítu tři stříbrná břevna pokosem, v horní části štítu položená zlatá kotva; na turnajové helmici s modro-stříbrnými příkrývadly jsou dva volské rohy, pravý stříbrno-modře dělený, levý modro-stříbrně dělený) a predikát z Reinfeldenu od císaře Leopolda I.

Druhou dcerou Anny, dcery Samuela Trojana, a Jana Jiřího Roznhajma z Janovic byla ANNA. Anna nijak významně nezasáhla do dějin rodiny Roznhajmů z Janovic, protože zemřela neprovdána a pohřbena byla v bylanském kostele sv. Bartoloměje.

Ze svazku Anny a Jana Jiřího vzešla ještě jedna dcera, která však zemřela ihned po narození³⁶.

Na závěr je nutné říci, že jméno rodiny Rozenhajmů z Janovic nebylo ustálené a kolísalo mezi několika tvary – Roznhajn, Rosenhayn, Rozenhajm, Rosenheim, Rosenhan a velmi často se vykytuje též tvar Rosenhagen.

---

³⁶ NA Praha, Wunsch, Roznhajm z Janovic, i.č. 984.

b) Druhý svobodný statek (dnes čp. 9) stál naproti výše popisovanému dvoru Jindřicha Bartáka a patřily k němu poddanské grunty čp. 11-15 a dnes zaniklá chalupa čp. 20. K roku 1574 ho vlastnil jistý **Jiřík Chrástský** a roku 1578 i **Filip z Vildenštejna** (o něm viz výše) a roku 1581 už zde sídlil svobodník **Jiřík Kubka** (* kol. 1545 - † 1615). Tento Jiřík Kubka užíval za své erbovní znamení lilii. Na kamenné desce (výška 87 cm) umístěné v barokním kostele sv. Václava v Přistoupimi, pocházející z původní renesanční kazatelny zřízené okolo roku 1590, je vytesán kříž s otlučeným tělem Ježíše Krista a štít s lilii ve věnci pod ním. Nad věncem jsou iniciály G. K. R., patřící Jiřímu Kubkovi.

Svobodnický rod Kubků z Přistoupimi u Českého Brodu vstupuje na historickou scénu na počátku 16. století, přesně roku 1524, kdy zemřel jeho dosavadní majitel **Jakub Chřest** a tehdy ho zdědila Jakubova pozůstalá dcera Ludmila, provdaná Kubková³⁷. Dějiny dvoru jsou ovšem mnohem starší a už roku 1462 zemřel jistý Jan Chřest, majitel dvoru v Přistoupimi a domu v Českém Brodě, jehož majetek byl rozdělen mezi pozůstalou vdovu Dorotu, dcery Machnu a Annu a syna Vávru tak, že právě Vávrovi připadl tento dvůr v hodnotě 60 kop grošů českých³⁸.

Z 9. února 1545 pak pochází zápis v Deskách zemských, ve kterém se Ludmila Kubková z Přistoupimi přiznala před pražskými úředníky, že dluží 50 kop grošů českých svému manželu a jejich dětem. Pokud by Ludmila dluh do své smrti nesplatila, připadne *dvůr poplužní s poplužím s dědinami, lukami, lesy, potoky, vrbinami i se vsí zvůlí, co k tomu přísluší s plným panstvím* Vítu Kubkovi a jejich potomkům. Podle mé teorie nemůžeme chápat výše zmíněný zápis na 50 kop grošů jako obyčejný dlužní úpis. Ludmila snad chtěla pojistit, aby po její smrti připadl dvůr i s příslušenstvím manželu Vítovi a jejich dětem. U svobodnického majetku se totiž nezřídka stávalo, že byl po smrti majitele protizákonně uzurpován sousední vrchností. Navíc se Vít Kubka na dvůr své manželky přiznal.

Jisté je, že se 26. června 1545, kdy s největší pravděpodobností Ludmila Kubková zemřela, Vít Kubka ujal poplužního dvora v Přistoupimi v hodnotě 300 kop grošů českých. Víme to ze soupisu svobodníků z roku 1550:

VÍT KUBKŮ ve vsi Přistoupině, čtvrt míle od Brodu Českého oznámil, že drží dvůr poplužní ve vsi Přistoupině po manželce své Lidmile, kterýž sobě pokládá ve 300 kopách míš. Na to ukázal registřík rukou Mikuláše z Prošovic napsaný znějící v tato slova:

³⁷ NA Praha, DZV, kn.č. 250, fol. F 5.

³⁸ SOKA Kolín, AM Český Brod, fol. 125.

V kvaternu menším zápisném léta 45° v pátek po Božím křtění.

Lidmila z Přistoupině Vítovi Kubkovi.

Vít Kubka ve vsi Přistoupini šacoval se.....150 kop grošů čes. a berně od léta 1552 a po něm Jiřík Kubka až do léta 1586. Potomně od léta 1587. Kromě dobré paměti panu Jaroslavovi Smiřickému kus lesu odprodanýho šacoval se toliko 100 kop grošů čes. a berně všecky až do léta 1614 odvozoval.

Dobré paměti pan Jaroslav Smiřický a po něm dědicové zůstalí J. M. C. z takového kusu lesa vedle šacuňku 50 kop grošů níže psaných let berně.

Po smrti Víta Kubky († snad 1552), se tohoto svobodnického dvora ujal jeho nejstarší životaschopný syn Jiřík. O Jiříkových sourozencích zmiňovaných již roku 1545 bohužel nemáme bližší zprávy. Jiřík Kubka se projevil jako schopný hospodář a svůj majetek postupně rozhojnil. Protože svobodnický dvůr, který zdědil po svých rodičích, ležel blízko Jalového potoka, protékajícího Přistoupimí, trpěl častými povodněmi. Z tohoto důvodu Jiřík *z něho dvě chalupy pro podruhy udělal*.

Dále víme, že 17. června 1581 koupil od českobrodského měšťana Václava Diblíka z Votína svobodný dvůr v Přistoupimí „*s chalupou a zahradou při témž dvoře ležící s rolí vornou v jednom kusu od samejch honův a platův toho dvoru ležící až k Božím mukám k cestě křížové přebíhající, kdež se od Kouřima a od Přistoupině k Brodu českému cesty neb silnice scházejí*“ za 200 kop grošů českých³⁹.

Na konci 16. století zastával Jiřík v Přistoupimí funkci úředníka záduší kostela sv. Václava. A právě do tohoto období spadá velkoryse pojatá úprava přistoupimského kostela, kterou zaštiťoval a snad i z části financoval Jiřík Kubka. V letech 1590 - 1591 byla na okraji hřbitova v jihozápadním sousedství přistoupimského kostela sv. Václava postavena zvonice, která má podobu dvoupatrové hranolové věže obranného charakteru. Architektura přistoupimské věže, vykazuje nápadné shody se stavbou zvonice kostela sv. Gotharda v nedalekém Českém Brodě, jejímž stavitelem byl zdejší kameník Pavel. Z tohoto důvodu je velmi pravděpodobné spojení výstavby přistoupimské zvonice s jeho osobou. Na východní straně zvonice jsou umístěny dvě kamenné desky s těmito nápisy:

LETHA PANIE TISYCZEHO DEWADESÁTÉHO W STRZEDU PO SWATÉM GILGÍ TATO WIEŻE GEST
WYSTAWIENA NA NÁKLAD ZÁDUSSÍ PRZISTAUPIŃSKÉHO PRO CZEST A SLÁWU BUOŻÍ G.K.
AURZEDNÍCI TÉHOŻ ZÁDUSSÍ GIRZÍK KUBKA SWOBODNÍK A MATAUSS ZEDNÍK KRCZMÁRZ 1591

ANNO

³⁹ NA Praha, SM, K 85/3.

Pravděpodobně v souvislosti se stavbou zvonice u zdejšího kostela došlo kolem roku 1590 k úpravě přilehlého středověkého kostela sv. Václava. Tuto skutečnost dokládá půlkruhově zaklenutý portál s profilovaným ostěním (typově odpovídající portálku zvonice). Rozsah renesančních úprav svatyně nelze bez provedení důkladného stavebně historického průzkumu určit.

Tento Jiřík Kubka užíval za své erbovní znamení lilii. Na kamenné desce (výška 87 cm) umístěné v barokním kostele sv. Václava v Přistoupimi, pocházející z původní renesanční kazatelny zřízené okolo roku 1590⁴⁰, je vytesán kříž s otlučeným tělem Ježíše Krista a štít s lilii ve věnci pod ním. Nad věncem jsou iniciály G. K. R., patřící Jiřímu Kubkovi.

Víme, že Jiřík byl ženat s jistou Magdalenou, se kterou zplodil celkem čtyři životaschopné potomky – dvě dcery (Ludmila provd. Náchodská a Kateřina provd. Hnojíková. Každá ze sester obdržela věnem celkem 100 kop grošů českých.) a dva syny (Matěj a Václav). Zemřel roku 1615 a pohřben byl u přistoupimského kostela.

O tři roky později, 2. února 1618, uzavřeli dědici Jiřího Kubky smlouvu o rozdělení dědictví a vzájemném vyrovnání. Co zajímavého vyplývá z této smlouvy pro dějiny rodu Kubků? Majetek pozůstalý po Jiřím byl odhadnut na 1250 kop grošů českých. Každý z pěti dědiců měl dostat stejný díl, čili 250 kop grošů, přičemž oba dvory se vším nemovitým majetkem k nim příslušejícím obdržel mladší z bratrů **Václav Kubka** (nerozluštěným tajemstvím asi zůstane, proč byl upřednostněn mladší sourozenec před starším. Snad Matěj Kubka trpěl nějakou vážnou chorobou, protože zanedlouho nato zemřel v mladém věku. Důkazy však chybí.). Vdově Mandaleně bylo vyhrazeno do smrti užívací právo k oběma statkům. Pokud by své matce činil Václav jakékoliv příkoří (*ač té naděje není*), musí ji ihned vyplatit v hotovosti 250 kop grošů českých. Oběma sestrám měl Václav Kubka doplatit zbývajících 50 kop českých věna. Poslednímu ze sourozenců, Matěji Kubkovi, bylo vyhrazeno právo *v témž statku zůstávati, stravou, pitím, liháním i jináč slušivého svého opatření dosahovati* a to až do doby než se ožení. Po smrti Mandalény Kubkové má být celý její majetek rozdělen rovným dílem všem sourozencům (v tomto případě se jedná hlavně o peněžní částku). Pokud by zemřel Václav Kubka bez dědiců, případně veškerý nemovitý majetek Kubků bratru Matějovi. Pokud by zemřel i on bez dědiců, *aby z rodu toho nikdy nevycházel, ale vždycky na nejbližšího krevního přítele obojího pohlaví*. Na závěr celé smlouvy si Václav vyhrazuje právo nechat vepsat tuto smlouvu, i bez vědomí ostatních členů rodiny, do desek zemských.

---

⁴⁰ Tuto kazatelnu nechal taktéž zhotovit Jiřík Kubka z Přistoupimi.

Brzká budoucnost však přinese skutečnosti, které by při tvorbě výše uvedené smlouvy napadly asi jen málokoho. Jak jistě víte, již o tři měsíce později (23.5.) došlo ke druhé pražské defenestraci a následně se naplno rozhořelo druhé stavovské povstání. Na jeho počátku zemřel nejprve Matěj Kubka a později i jeho sestra Kateřina. Koloběh úmrtí v rodině Kubků se však nezastavil. 10. srpna 1623 se stalo něco, co by rozhodně nikoho z rodiny nenapadlo ani v těch nejčernějších myšlenkách. Toho dne totiž Václav Kubka *v večer od nějakého Kašpara, ouředníka pana Daniele Kapra nešlechetně beze vsí příčiny z pistole zastřelen a zamordován jest*. Z archivních pramenů nám nyní vysvětluje chladnokrevná, předem plánovaná, vražda, která rozhodně nebyla beze vsí příčiny, jak píše Magdalena Kubková ve své stížnosti Karlu z Lichtenštejna. Stačí se jen blíže podívat na osobu onoho Jana Daniela Kapra z Kaprštejna. Jan Daniel se zúčastnil stavovského povstání na straně vítězů, tedy císaře. Po Bílé hoře skupoval za symbolické částky majetek drobných šlechticů mimo jiné na Černokostecku. Od Karla I. z Lichtenštejna koupil dvůr svobodný ve vsi Přistoupimi jakožto konfiskát Kateřiny Lukavecké z Vildenštejna a dvůr manský v Chrástu u Přistoupimi zabavený Linhartům z Najenperka za 2000 kop grošů míšenských. Je tedy logické, že by rád získal do svého vlastnictví i dva Kubkovské dvory a ucelil tak svou přistoupimskou državu.

V osobě Václava Kubky zemřel mužský poslední člen tohoto rodu a Kubkovský nemovitý majetek měl připadnout jeho sestře Ludmile Náchodské. Nestalo se tomu tak. Již o 10 dní později, tedy 20. srpna 1623 nařídil Karel z Lichtenštejna českobrodskému císařskému rychtáři Jakubu Zástupovi z Křížkovic konfiskaci majetku po Václavovi Kubkovi (bez udání důvodu!).

Pro objasnění důvodu jednání Jana Daniela Kapra z Kaprštejna a Karla I. z Lichtenštejna jistě není zanedbatelný fakt, že Kapr byl komisařem knížete Lichtenštejna při hrdelním procesu proti předním účastníkům povstání roku 1621. Za své služby získal velice levně některé konfiskáty a úřad místosudiho Království českého⁴¹. Protože případ obohacení Karla z Lichtenštejna na úkor konfiskovaných je všeobecně znám, dal by se výše jmenovaný vztah obou jmenovaných vystihnout rčením *manus manum lavat* – ruka ruku myje.

Magdaléna Kubková společně se svou dcerou Ludmilou Náchodskou rázně protestovaly 28. září 1623 na černokosteckém zámku u Karla z Lichtenštejna proti zabavení Kubkovského nemovitého majetku v Přistoupimi. Výsledkem jednání byl příslib o navrácení majetku, pokud dědici Václava Kubky dokážou u Komory české, že Kubkovský dvůr se řídí Deskami zemskými a je zde také zapsán, bude jim navrácen. Magdaléna Kubková se svoji dcerou opravdu zaslaly Komoře české výpisy z Desk zemských a několik dalších listin,

---

⁴¹ MYSLIVEČEK, M., *Erbovník*, Praha 1993, s. 48.

dosvědčující jejich právoplatnou državu Kubkovských dvorů. A právě tyto výpisy a listiny jsou dnes hlavním pramenem pro komplexní zpracování genealogie svobodnického rodu Kubků z Přistoupimi⁴².

Když se po třicetileté válce poněkud uklidnila situace v zemi, přihlásil se roku 1650 ke dvoru jako svému dědictví rytíř **Tobiáš Náchodský z Neudorfu**, syn Ludmily Náchodské rozené Kubkové, nicméně během vpádu Švédů roku 1639 byla celá ves vypálena a v sutinách zůstal jak dvůr, tak obě chalupy, které k němu patřily. Je zcela pochopitelné, proč Tobiáš obratem ruky toto dědictví prodal za 1600 kop grošů českých majiteli další části Přistoupimi (viz bod a.), **Janu Jiřímu Roznhajmovi z Janovic**, čímž došlo ke spojení obou dvorů v rukách jednoho majitele⁴³. Skoro dvacet let před svou smrtí ovšem 24. února 1676 rozdělil Přistoupim mezi potenciální dědice tak, že syn **Jan František Roznhajm** si ponechal Kubkovský dvůr, masný krám (čp. 15), kovárnu, *i s lidmi zběhlými* v celkové hodnotě 3000 kop grošů míš., a zeť Jana Jiřího, novoštitný vladyka **Jan Albrecht Berg z Reienfeldu** podědil 19. listopadu 1682 na místo věna své manželky tzv. Slachovský dvůr (dnes čp. 5, 6, 7 a 8) společně s oběma poddanskými chalupami a 4 kopami záhonů polností (oddělených od pozemků lichtenštejnského dvora mezníky) v celkové ceně 2500 kop grošů míšeňských⁴⁴. Původně tento Slachovský dvůr daroval Jan Jiří své dceři Janě Alžbětě při příležitosti její svatby s **Janem Václavem Šmuhařem z Rochova** roku 1680 víceméně věnem a svému novopečenému zeti na něm zapsal obnos 500 kop grošů míšeňských. Jejich vzájemné soužití ale trvalo jen několik málo měsíců a ještě téhož roku Jana Václava *pán Bůh všemohoucí z tohoto světa povolati ráčil*, nejspíš zemřel na v tomto roce propuknuvší mor. Jana Alžběta, mladá vdova, ale neváhala a rozhodla se provdat podruhé. Jejím druhým manželem byl starší vdovec Jiří Filip František Langemantel z Tramínu (Framínu), o němž bude řeč níže a svého podílu na dědictví se následně vzdala ve prospěch jisté JUDITY Ladronové ze Žerotína). Po této tragické události odevzdala Jana Alžběta dvůr zpět otci, který ho nakonec předal Bergovi z Reinfeldu, manželů své další dcery, Albertiny Zuzany⁴⁵. Tento Jan Albrecht ovšem hospodařil na Přistoupimi jen rok a už 16. října 1683 prodal celý svůj podíl za tutéž cenu svému švagrovi Janu Františku Roznhajmovi z Janovic⁴⁶, *žádnému z rodu ven prodati nechce*.

---

⁴² NA Praha, SM, K 85/1-3.

⁴³ NA Praha, DZV, kn.č. 151, fol. H 27.

⁴⁴ NA Praha, DZV, kn.č. 396, fol. H 5. Co se týče způsobu placení daně, bylo dohodnuto, že otec Roznhajm bude platit tři čtvrtiny daní a syn Jan František daně jako z ½ osedlého.

⁴⁵ NA Praha, DZV, kn.č. 392, fol. P 1.

⁴⁶ NA Praha, DZV, kn.č. 398, fol. M 26.

c) Jiný, dnes zaniklý svobodný dvůr, stál na místě dnešního čp. 9, v místech, kde se ještě na počátku 19. století říkalo „Na ovčíně“, a kde nejspíš do třicetileté války stál ovčín. Tato část Přistoupimi nebyla samostatná, ale náležela majitelům sousední tvrze a vsi Tuchoraz a byla součástí širšího Tuchorazského zboží, ke kterému v 16. století původně patřil i již zmiňovaný nedaleký hospodářský dvůr v Chrástu. Po požáru a následném obnovení Desk zemských roku 1542 je vlastnil jako dědictví po otci **Vilém Sviták z Landštejna**, který si tehdy nechal do Desek vložit i podací právo k přistoupimskému kostelu sv. Václava, ačkoliv sem vždy dosazovala faráře Svatovítská kapitula. Z jeho strany to byl pokus o podvod, který mohl skončit i ztrátou hrdla. Po Vilémově smrti tu hospodařila sama vdova Eliška z Landštejna, která dvorec pronajala nejprve Havlu Huňatému a potom jeho synovi Vaňkovi. Od tohoto dvora odprodala 2½ kopy záhonů poddanému Pražské kapituly Havlu Plachtovi za 137 kop grošů českých a jednu louku za 70 kop grošů⁴⁷.

Také páni z Landštejna se po polovině 16. století dostali do chronické finanční krize, kterou řešili rozprodejem pozemkového majetku. A tak ve čtvrtek po sv. Bonifáci, tj. 17. května 1576 prodaly sestry Kateřina, Magdaléna a Anna Robnhábová, rozené hraběnky z Donína i na místě svých nezletilých sester Ludmily a Alžběty, dvůr v Přistoupimi za vcelku vysokou částku 600 kop grošů českých českobrodskému rytíři **Václavu Diblíkovi z Votína**, který částku okamžitě zaplatil⁴⁸! Na stará kolena se ale z neznámých důvodů rozhodl této koupě zbavit, a tak ji fyzicky rozdělil a 17. června 1581 prodal dvěma zájemcům – část polí o rozloze 7½ kop záhonů rolí *slove na Malechově* koupil za značných 415 kop grošů další bohatý brodský měšťan Jiřík Budíkovský, o kterém již byla řeč v souvislosti s jeho vnukem vladykou Jiřím Vokálem z Budíkova⁴⁹. Zbývající část, totiž vlastní dvůr s jednou poddanskou chalupou, *s rolí ornou v jednom kusu od samých honů a plotů toho dvoru ležící až k Božím mukám k cestě křížové přebíhající, kdež se od Kouřimi a od Přistoupimi k Brodu Českému cesty neb silnice scházejí, kterážto role od hořejšího i dolejšího konce cestami se dělí*⁵⁰, koupil téhož dne za 200 kop grošů místní svobodník Jiřík Kubka⁵¹, který obě nemovitosti přičlenil natrvalo ke své přistoupimské části, čímž došlo k dalšímu scelení této vsi.

---

⁴⁷ SOkA Kolín, ŘKFÚ Přistoupim, Farní kronika (1730-1827), fol. 55. Bez sign.

⁴⁸ NA Praha, DZV, kn.č. 19, fol. C 16.

⁴⁹ ŠLÉGR, J., *Přistoupim v století XVI. a XVII.*, in: Českobrodské listy 14-16/1886, Český Brod 1886.

⁵⁰ SOkA Kolín, AM Český Brod, sign. I B 6.

⁵¹ NA Praha, SM, K 85/3.

d) Poslední přistoupimský svobodný dvůr patřil v 16. století vladycké rodině z **Vildenštejna**. Filip z Vildenštejna měl časté spory se svým mocným sousedem, Adamem z Landštejna, majitelem Tuchorazského zboží a jeho matkou. Například roku 1541 Adamova matka poslala své poddané, aby rozorali Filipovo pole, na kterém měl zaseté obilí. Když pak Filip jel do Prahy zažalovat ji u Zemského soudu, dostihl ho Vilém z Landštejna se svými kumpány, Filipa přepadli a okradli. Následně vtrhli na Filipovu vinic a štěpnici, kde sebrali mladé sazenice a naházeli je do potoka. Potom vnikli i do Filipovy ohrady, odkud vyhnali a rozehnali jeho ovce a kozy *a když která mečela, smál se tomu, říkáje prej dobré, dobré*. Obdobně Tuchorazští majitelé šikanovali i další drobné šlechtice (např. Jana Měkýše z Ostrova) či město Český Brod, kterému nechali rozorat a přehradit přístupovou cestu. Když se ovšem páni z Landštejna pokusili podvést samotného krále a zfalšovali zápis v Deskách zemských, za což jim hrozil až trest smrti, byli roku 1558 uvězněni v domácím vězení⁵².

Filip měl dva syny – Fridricha a Jana z Vildenštejna, kteří společně koupili 17. února 1598 od Adama ze Zahradky jeho polovinu vsi Chrástu za částku 350 kop grošů českých, které ihned zaplatili⁵³, a dceru Lucii, která se provdala za hejtmana Černokosteleckého panství Matyáše Sobka ze Šembery. Nás bude nyní ale zajímat především Fridrich – jeho manželkou byla Hedvika z Habartic - ovdověla roku 1604. V této době byl mrtvý i její švagr Jan z Vildenštejna a na Zdibohlavech, takže se stala poručnicí jak svého syna Fridricha, tak i Janova syna Jana ml., dědiců dvora v Chrástu. 2. prosince 1604 se ovšem vykonávání poručenské správy vzdala ve prospěch svého bratra Zikmunda z Habartic, který už o den později složil jménem svých svěřenců lenní přísahu Rudolfovi II., ve skutečnosti ovšem Janovi Jiřímu ze Švamberka (nejvyššímu dvorskému sudímu)⁵⁴. Co vedlo Hedviku ke vzdání se poručenské správy, bohužel nevíme ani netušíme. Nicméně se 24. dubna 1607 podruhé provdala za výše jmenovaného rytíře Adama Linharta z Najenperka.

Postupně ovšem dospěl její synovec Jan ml. z Vildenštejna. Ten zpočátku neměl v úmyslu ponechat si chrátský dvůr, a tak jej 4. února 1613 prodal právě Adamovi Linhartovi z Najenperka za 700 kop grošů míšeňských, kdy Adam ihned složil 400 kop a zbytek během krátké doby splatil. Touto transakcí, jež 20. února 1613 potvrdil i Matyáš II., se manželé Linhartovi, z nichž každý držel konkrétní polovinu, stali jedinými vlastníky celé vsi. Jakmile ovšem Adam zemřel (roku 1617), Jan tuto kupní smlouvu (bez uvedení nějakého vážnějšího důvodu, argumentoval pouze nesprávným postupem při vkládání smlouvy do Desek

---

⁵² SEDLÁČEK, A., *Hrady, Zámky a Tvrze české XV.*, Praha 1998, str. 16-17.

⁵³ NA Praha, DD, kn.č. 64, fol. 528.

⁵⁴ NA Praha, DD, kn.č. 64, fol. 571.

dvorských) soudně napadl a požadoval navrácení dvora, *chtíc se z toho, než jest jej nenáležitě uvedl, nyní jako had z kůže vytáhnouti*⁵⁵. Dvorský soud tehdy dal zcela logicky za pravdu bratřím Linhartům, poněvadž nebyl důvod, proč by měla být smlouva promlčena.

Neustále měl ovšem Chrást zvláštní postavení napůl lenního a napůl poddanského dvora ležícího na Černokosteleckém panství. Hedvika Linhartová se za svého života odhodlala k zásadnímu kroku a požádala tehdejšího majitele panství Albrechta Václava Smiřického ze Smiřic († 1614), aby *hamfešt dal a od všelijakých úrokův, platův, robot a povinností, což by za držení mého na panství Kostelecké z téhož dvoru a mlejnu a vším a všelijakým příslušenstvím vycházeti mělo a náleželo, osvobodil*. Albrecht Václav tehdy 6. července 1613 skutečně dvůr plně osvobodil od všech platů a z Chrástu se tehdy stal dvůr hamfeštní. Navíc ještě tehdy Linhartům povolil, aby *mohla o témž dvoru i mlejnu s jeho příslušenstvím řídit, kšaftovati a komuž by se jí koliv líbilo, jej dáti a odkázati, nicméně týž dvůr i s mlejnem na stavení i jinak zlepšovati, jej stavěti a cožbykoliv na to vynaložila, s poznamenáním neb registry ukázala, toho aby užiti mohla*. Zcela nám ovšem uniká, z jakých příčin učinil pro něho tak jednostranně nevýhodný krok. V textu hamfestu se tato otázka odbývá obvyklou narační formulí o obzvláštní lásce a věrných službách⁵⁶. Po brzké smrti Albrechta Václava pak tento mandát potvrdil v malostranském paláci Smiřických 9. května 1615 i jeho nástupce Albrecht Jan Smiřický ze Smiřic († 1618), a to dokonce na věčné časy (!)⁵⁷, což znamenalo, že jej již nemuseli jeho nástupci znova potvrzovat. Je možné, že v pozadí tohoto kroku stála půjčka 750 kop grošů od Adama Linharta st. z Najenperku Smiřickým⁵⁸.

Po Adamově smrti roku 1617 zdědila jeho část dvora v Chrástu vdova Hedvika z Habartic⁵⁹. Hedvika byla horlivou přívrženkyní Jednoty bratrské, a proto odešla roku 1627 spolu se svými třemi syny – Adamem, Karlem a Vilémem Václavem z Čech do Saska⁶⁰. Ač byla odsouzena konfiskační komisí ke ztrátě jmění, protože během povstání odváděla direktoriu daně, kontribuce a dokonce i vojáky do boje, byla společně s dalšími nekatolickými vdovami císařem omilostněna, protože tak údajně činila pod nátlakem stavů⁶¹. Nejstarší z bratrů, Jan Linhart, však zůstal v Čechách a po zaplacení pokuty 1000 kop míšeňských mu

⁵⁵ NA Praha, DD, kn.č. 43, fol. 304.

⁵⁶ HALW, Herrschaften, kt. 685.

⁵⁷ HALW, Herrschaften, kt. 685.

⁵⁸ NA Praha, KK, i.č. 1780.

⁵⁹ NA, DZV 139, fol. B 21.

⁶⁰ SEDLÁČEK, A., *Rozvržení sbírek a berní roku 1615 dle uzavření sněmu generálního nejvyššími berníky učiněné*, Praha 1870, s. 28.

⁶¹ BÍLEK, T., *Dějiny Konfiskací po roce 1618*, Praha 1882, s. LXXXIII.

bylo navraceno dedictvi po matce v hodnotě 8500 kop míšeňských, to znamená tři dvory ve vsi Třebovli, které jí 25. listopadu 1614 daroval z manželské lásky. Zároveň byla roku 1628 zbavena císařským rozhodnutím poručnictví nad svými nezletilými syny a toto současně i se správou jejich majetku zde v Čechách bylo přirčeno jejich nejstaršímu bratrovi, Janu Linhartovi z Najenperka. Jejich majetek byl zkonfiskován teprve na základě císařského dekretu ze 7. dubna 1631, poněvadž emigrovali ze země a neustanovili na svém statku řádného katolického správce – jednalo se o vsi a tvrze Vlkava, Všechlapy, Struhy, Skrchleby s celkem 52 osedlými. Když potom roku 1631 vpadlo do Čech saské vojsko, navrátili se do Čech Hedvičini synové Adam a Vilém Václav a začali se soudit o majetek po své matce, především manský dvůr v Chrástu (zároveň se ovšem Jan naopak přidal na stranu Sasů, a byl mu proto následně zabaven veškerý majetek – dvůr ve Třebovli u Kouřimi a statek Markvartice, který mu byl po předchozí konfiskaci navrácen po zaplacení 1000 kop gr. míšeňských jako generální pardon)⁶². Oč ve sporu šlo? Hedvika Linhartová byla z rozhodnutí císaře za své chování během stavovského povstání omilostněna, přesto však Karel I. z Lichtenštejna nařídil 21. prosince 1621 zabavení dvora v Chrástu, který následně zastavil společně s dalšími grunty v sousední Přistoupimi **Janu Danielu Kaprovi z Kaprštejna**, o němž píšeme na jiném místě této studie, za částku 2 tisíce kop grošů míšeňských určenou na vojenské výdaje⁶³.

Poslední zdejší majitelkou z tohoto rodu byla Kateřina Vildenštejnová, provdaná z Lukavce. Kateřina byla příslušnicí Jednoty Bratrská a krátce po bitvě na Bílé Hoře (1620) odešla ze země do exilu *nechtějice k samospasitedlnému náboženství katolickému přistoupiti*, aniž by dvůr někomu prodala či darovala. Díky tomu jí byl na základě císařského dekretu ze 7. dubna 1631 zkonfiskován veškerý majetek. Královská komora ovšem nečekala na faktické vynesení rozsudku a už roku 1621 dvůr zastavila pražskému patricijovi **Janu Danieli Kaprovi z Kaprštejna**, o kterém tu už také byla řeč, společně se dvory v Chrástu jako protihodnotu za půjčku 2000 kop grošů míšeňských na vojenské účely a dvory měl volně užívat do té doby, dokud by je komora nevyplatila. Kapr pocházel ze staropražské patricijské rodiny, která získala erb roku 1565. Vystudoval práva a působil jako rada apelačního tribunálu. Politická orientace v době českého stavovského povstání ovlivnila jeho další kariéru a přinesla mu značné bohatství. Daniel Kapr se stal místosudím dvorského soudu a jako apelační rada se podílel na činnosti mimořádného hrdelního soudu, který rozhodl o osudu 27 českých pánů, popravených roku 1621 na Staroměstském náměstí. V pokročilém věku se

---

⁶² TŮMA, J., Kolínsko a Kouřimsko, sv. 3 – *Paměti osad na Kouřimsku*, Kolín 1915, s. 298.

⁶³ NA Praha, DZV, kn.č. 309, fol. M 11.

oženil s mladou Annou Marií z Greifenfelsu⁶⁴, čímž se dopustil osudové chyby. Již brzy po svatbě si Anna Marie našla milence v osobě Adama Zapského ze Zap. Jejich poměr ale nezůstal utajen a manželka Adama Zapského žádala Jana Daniela Kapra, aby proti manželské nevěře své ženy zasáhl. Nicméně Adam Zapský s Annou Marií Kaprovou brzy zasáhli – připravili plán jeho fyzické likvidace. Počítali si na něho v lese u Prahy, kde Jana Daniela 13. listopadu 1625 zastřelili. Spoléhalo na to, že bude možné vraždu svést na zběhlé vojáky a loupežníky. Pravda však brzy vyšla najevo. Vzápětí byl Zapský uvězněn v Bílé věži, paní Kaprová byla převezena *od krku až do pasu obnažena a mrskána* do vězení na Staroměstském náměstí. Císař Ferdinand II. 27. ledna 1626 nařídil, aby byl Adam ze Zap popraven; Anna Marie Kaprová byla s'ata Janem Mydlářem již 30. ledna a Adam ji následoval 3. února⁶⁵.

Po Danielově tragické smrti prodali ještě roku 1627 poručníci pozůstalého sirotka celé zástavní právo rytíři **Albrechtu Maternovi z Květnice** za podhodnocenou částku 350 kop grošů míšeňských a zároveň mu byl dvůr *s ovčínem, mlejnem, štěpnicí i jiným vším* propuštěn Komorou ze zástavy do zcela svobodného držení a ještě k tomu byl celý dvůr zcela oddlužen. Na oplátku měl ale Albrecht Materna doplatit zpětně všechny daně a vojenské sbírky až do roku 1627⁶⁶. Definitivně byla ale celá transakce uvedena v právní pořádek až po neklidné třicetileté válce, přesně 5. listopadu 1654, kdy celý prodej posvětil i král a císař Ferdinand III.⁶⁷ Ještě bychom zde měli uvést okolnosti, za jakých vlastně Albrecht dvůr získal, to se ovšem musíme vrátit až do doby jeho dětství. Albrecht zdědil společně se svým bratrem Adamem Karlem po předčasné smrti jejich otce Zikmunda (zemř. 1616, mž. Alena Lažanská z Bukové) ještě jako dítě panství Třebešice, které ale bylo značně zadluženo, a tak jej jejich poručník Jindřich IV. Materna musel prodat. Za to pak z neznámých důvodů získal Albrecht po roce 1627 za velmi výhodnou cenu majetek zavražděného Daniela Kapra z Kaprštejna⁶⁸. Musíme na tomto místě také osvětlit, proč měli obecně šlechtici ze sousední vsi Přistoupim takový zájem o dvůr (respektive zpustlou ves) Chrást. Je to z toho důvodu, že pozemky, cesta a dokonce i část Jalového potoka, procházející územím Chrástu a patřící rodině Linhartů z Najenperka přímo (!) sousedila s pozemky i pokračováním cest a potoka v majetku rodin Vildenštejnů, Maternů i Jana Kapra.

⁶⁴ Jan Daniel byl před tím už jednou ženat – s Magdalenou Prefátovou z Vlkanova. Ta ovšem zemřela i s jejich synkem Zikmundem Kaprem roku 1582, snad na mor, který v této době zasáhl masivně Čechy. Pohřbena byla v pražském kostele sv. Štěpána, dnes je její náhrobek vystaven v městském muzeu v Duchcově.

⁶⁵ FRANCEK, J., *Zločin a sex v českých dějinách*, Praha 2000, s. 182-183.

⁶⁶ NA Praha, DZV, kn.č. 309, fol. M 11.

⁶⁷ NA Praha, DZV, kn.č. 152, fol. G 24.

⁶⁸ MATERNA, F. VON, *Die Materna von Kwietnitz Saga: Geschichte der Stammburg und Genealogie ihrer Familien Bilder aus Böhmens Vergangenheit*, Augsburg 1991, s. 210.

Blíže jsme informováni i o Maternovských rodinných poměrech. 24. srpna 1648 se Albrecht v pražském kostele sv. Václava oženil s dcerou bývalého hejtmána Brandýského panství, Annou Marií Gryslovou z Gryslova (její otec byl za věrné služby povýšen roku 1629 do šlechtického stavu), s manželkou ovšem žili v Praze a nikoliv na méně prestižním venkově, tj. v Přistoupimi. Společně zplodili celkem sedm dětí, z toho dva syny – Františka Albrechta (1656–1666) a Zikmunda Ferdinanda (1650–před 1660), kteří ovšem oba zemřeli v dětství, a tak Albrechtem roku 1666 vymřela Přitocká větev rodu. Přistoupimský dvůr při dělení majetku nakonec připadl nejmladší dceři Anně Elišce (* 1649 † 1693). Anna Eliška byla celkem dvakrát vdaná. První manžel, Vilém Mikuláš Vitanovský z Vlčkovic ovšem zemřel velmi krátce po sňatku už roku 1669. Mladá, dvacetiletá vdova se následně podruhé provdala za zchudlého hraběte **Františka Karla Dohalského z Dohalic** († 1709), majitele panství Vysoké Veselí. František se díky Přistoupimi dokonce stal roku 1672 i hejtmánem celého Kouřimského kraje⁶⁹.

Anna Eliška svůj majetek značně rozšířila, když 20. května 1685 odkoupila od Jana Františka Roznhajma z Janovic jeho dvory a další pozemkové vlastnictví v Přistoupimi za 8 tisíc zlatých, čímž se stala vlastnící více jak poloviny vesnice. Urozený rytíř Roznhajm si ale celý prodej roku 1686 rozmyslel a chtěl jej nechat anulovat. Celá záležitost skončila až u Komorního soudu, který jí dal v září 1686 za pravdu, a transakce nakonec skutečně proběhla⁷⁰.

Ve své závěti z roku 1693 mu jeho manželka Anna Eliška Dohalská z Květnice odkázala dům na Novém městě pražském v ceně 3000 zl. a dlužní úpis na částku 4000 zl. u hraběte Morzina. Svůj přistoupimský majetek odkázala svému synovi Václavu Vratislavovi a svým dvěma dcerám – Anně Terezii a Marii Barboře⁷¹. Václav Vratislav ovšem musel každé sestře vyplatit 7000 zl. věna, což bylo nad jeho finanční možnosti, a tak nakonec nuceně přistoupil k prodeji dvora. Celou část Přistoupimi (včetně panskou vinopalnou, kovárnou, mlýnem, masným krámem a pivovarem se vším příslušenstvím i dobyt看em) prodal 15. prosince 1718 majitelce sousedního Černokosteleckého panství, vévodkyni Marii Terezii Savojské. To vše za úctyhodných 39.100 zlatých rýnských a 300 zlatých klíčného.

Tímto způsobem získali majitelé Kosteleckého velkostatku celou obec Přistoupim a ta se již nikdy nerozdělila. Na samý závěr líčení historie šlechtických rodin usazených v Přistoupimi

---

⁶⁹ MATERNA, F. VON, *Die Materna von Kwietnitz Saga: Geschichte der Stammburg und Genealogie ihrer Familien Bilder aus Böhmens Vergangenheit*, Augsburg 1991, s. 210.

⁷⁰ NA Praha, DZV 401, fol. B D 22.

⁷¹ ŠLÉGR, J., *Přistoupim v století XVI. a XVII.*, in: *Českobrodské listy 14-16/1886*, Český Brod 1886.

uvádíme výpisy z nejstarších přistoupimských matrik (SOA Praha, sbírka matrik, fara Český Brod, č. 1 a 2), týkající se místních šlechticů v 17. a 18. století. Tučně jsou pak označeny osoby pohřbené dodnes ve zdejším kostele sv. Václava:

25.6. 1637 – pokřtěna Johana Alžběta, dcera rytíře Jana Rozenhageny z Janovic a Anny

7.4. 1638 – pokřtěn Jiřík, syn Jindřicha Vokála z Budíkova a matky Zuzany

27.4. 1675 – pokřtěna Maxmiliána, dcera p. Maternové

1679, 5.3. – pokřtěna Terezie Alžběta, dc. rytíře Zikmunda Karla Stařimského z Libštejna a paní Ludmily Františky Stařimské, roz. Maternové z Květnice (kmotři další šlechta, Jan Kryštof Šofman)

1679 – pokřtěna Sylvička, dcera paní Maternové

30.4. 1709 – pokřtěn František Václav Benjamin, syn Václava Dohalského a Terezie Dohalské (kmotři – i Jan Roznhajm z Rozenhajmu a Kateřina Šofmanová z Ještetic na Bylanech)

20.8. 1713 – pokřtěna Kateřina Žofie týchž rodičů – kmotrami okolní šlechtičny

20.11. 1716 – pokřtěna Anna Veronika Terezie, dcera Jana Václava Rašína a Barbory

14.2. 1679 – oddáni Karel Bořek Dohalský s Annou Alžbětou Vitanovskou, rozenou Maternovou, vdovou po Vilémovi Vitanovském z Vlčkovic – svědek i Jan Jiří Rozenhajm

2.6. 1680 – oddán Albrecht Antonín Bechyně z Lažan s Maxmiliánou Salomenou Maternovou, svědek i Kryštof Šofman

17.1. 1681 – zemř. Anna Marie Maternová (58 let) a pochována v Českém Brodě u sv. Gotharda *proti kapli z druhé strany kůru*

14.6. 1683 – zemř. Kačenka mladého p. Roznhajma a pochována v Přistoupimi

12.2. 1684 – pochováno dítě v chrámu přistoupimském Václava Dohalského, kteréž z Prahy sem přivezené bylo

11.4. 1687 – umřel tříletý syn p. Dohalskému

29.3. 1688 – umřel syn p. Dohalského, narozen v Kutné Hoře, po třech hodinách zemřel, pohřben v chrámu Páně sv. Václava před oltářem P. Marie Bolestné

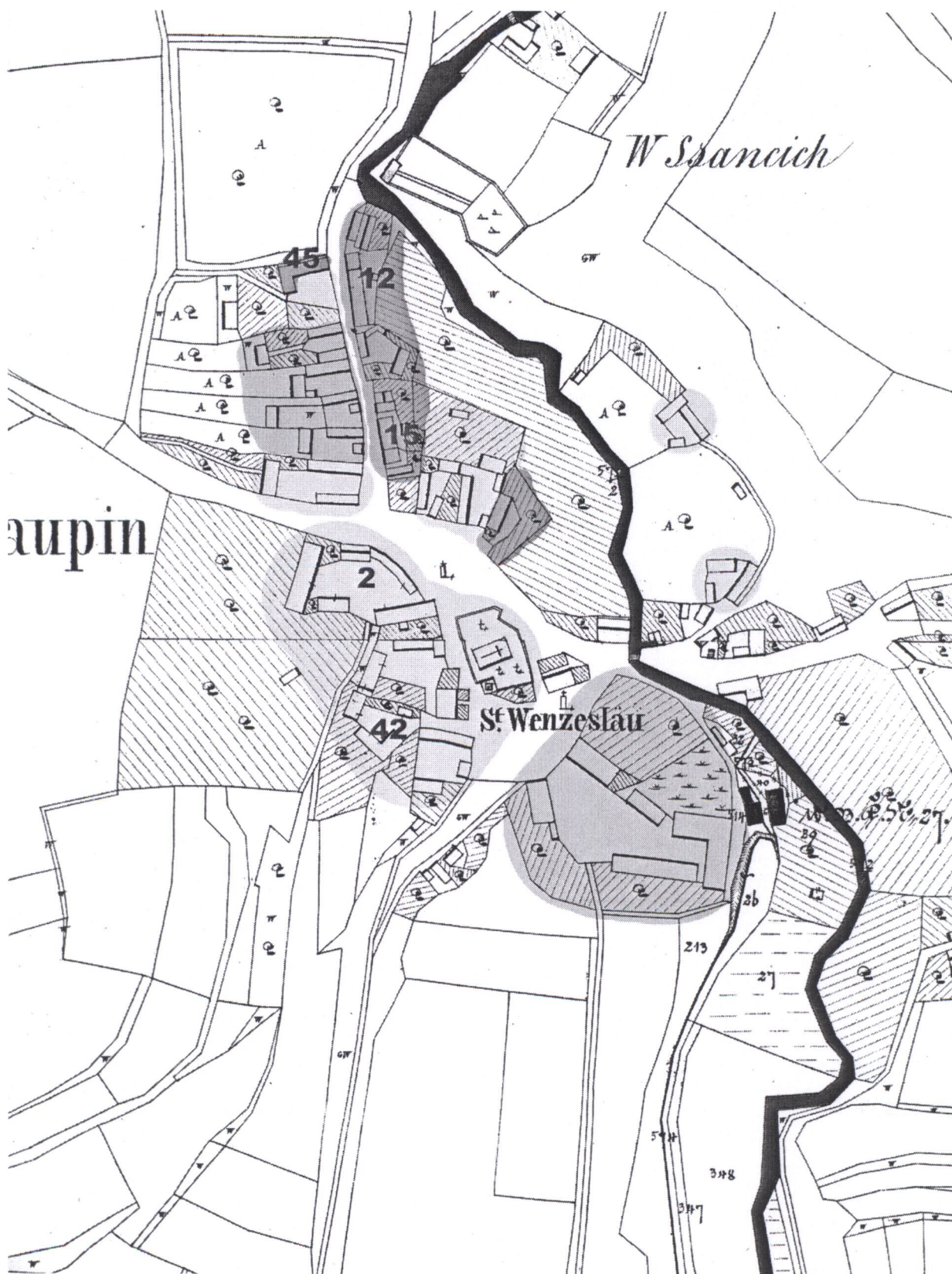
zemř. 1.11. 1693 / pohřb. 7.11. 1693 – Anna Alžběta Dohalská, roz. Maternová po porodu v Kutné Hoře, 6. 11. sem byla přivezena a při dítkách svých v kostele pohřbena

28.5. 1694 – pohřben v chrámu rytíř Jan Jiří Rozenhagen, pán ze Lhotky, rekviem se drželo v Českém Brodě u sv. Gotharda

8.1. 1708 – zemř. Rozina, dcera p. Dohalského – pohřbena na krchově přistoupimském

25.9. 1715 – zemř. Anna Terezie roz. Rašínová

Majetkové rozdělení Přistoupimi v 16. a 17. století. Světle modrá – dvory Jiříka Kubky (čp. 45 původně Diblíkové z Votína; čp. 15 masný krám); žlutá – do roku 1623 město Český Brod, poté Karel z Lichtenštejna, resp. Černokostecké panství; růžová – původně Jindřich Barták, od 1616 Zikmund Roznhajm, poté Jan Albrecht Berg z Reienfeldu; světle zelená – od 1558 probošství sv. Víta v Praze; oranžová – Maternové z Květnice; modrá – Jalový potok. Kresba: © Vladimír Jakob Mrvík, 2008.

Rodokmen Rozenhajmů z Janovic

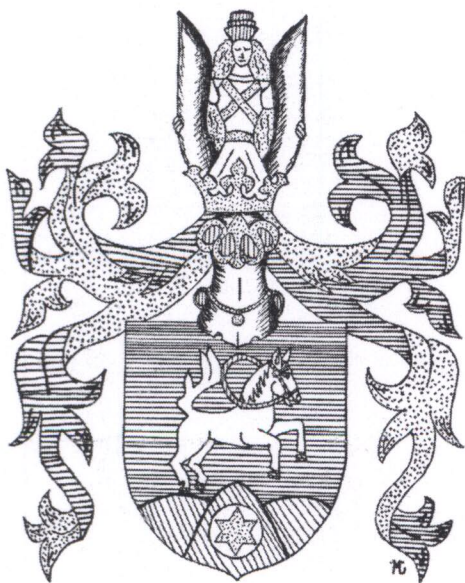
1. Zikmund z Rozenhajnu, 1483, užíval erbu pozdějších Rozenhajmů
  - 1.1. Ondřej Rosenhayn, měšťan v hornolužickém Zhořelci; nobilitován 28.5. 1544; od 1559 predikát z Janovic
    - 1.1.1. Kašpar, † 1614 Břežany; m. Alžběta Blektová z Útěchovic, † po 1614
    - 1.1.2. Jindřich, 1589 v Kostrči, † před 1594, m. Alena Gersdorfová z Gersdorfu
      - 1.1.2.1. Zikmund, 1623 odešel do exilu, † po 1623; m. (?) Barbora Gersdorfová z Gersdorfu
        - 1.1.2.1.1. Sabina
      - 1.1.2.2. Sára; 1.m. Jiří Odkolek z Újezda, 2.m. Jiří Vchynský
      - 1.1.2.3. Jan Jindřich, v Královicích a Babicích, 1623 odešel do exilu do Uher, † Slezsko 1630, m. 1609 Eliška Mírková ze Solopysk
        - 1.1.2.3.1. Ludmila Dorota
        - 1.1.2.3.2. Marta Marie, 1.m. Vilém Bedřich Kochnek z Kochneku; 2.m. N. Nákera, dědic po Sáře Vchynské
        - 1.1.2.3.3. Alena
        - 1.1.2.3.4. Karel, † 1649
        - 1.1.2.3.5. Anna Alžběta, m. Šebestián Chval Řepický ze Sudoměře
        - 1.1.2.3.6. Jan Jindřich
    - 1.1.3. Hanuš Rozenhain z Rozenhainu a Janovic, 1564-1589 v Chocnějovicích, 1572 v Čekanicích, † asi 1602, m. Anna Hoberková z Hengersdorfu
      - 1.1.3.1. Jan, 1603 v Chocnějovicích
      - 1.1.3.2. Václav, 1603 v Chocnějovicích, 1620 v Ptýrově
        - 1.1.3.2.1. **Jan Jiří, 1614 nezletilý, 1617-†květen 1694 v Přistoupimi, Koclěrově a Podelhotě, m. Anna Trojanová z Bylan a Rossfeldu**
          - 1.1.3.2.1.1. **Rudolf Ladislav, † Praha 23.6. 1721, křížovník s červeným srdcem; 1678-1685 držel Běstvinu**
          - 1.1.3.2.1.2. **Anna, † 1714-1723 Bylany**

- 1.1.3.2.1.3. Albertina Zuzana; m. Albrecht Berg z Reinfeldenu**
- 1.1.3.2.1.4. Jana Alžběta, ≈ 25.6. 1637 † Unhošť 16.10. 1704; l.m. N. Šmohař z Rochova, †Přistoupim 1680; 2.m. Voušov 22.9. 1680 Jiří Filip František Langemantel z Tramínu, † Unhošť 14.12. 1695**
- 1.1.3.2.1.5. Jan František, † Kutná Hora 10.11. 1723; m. Kutná Hora 17.2. 1692 Alžběta Kordulová ze Sloupna, † Kutná Hora 29.12. 1725**
- 1.1.3.2.1.5.1. František Václav Prokop, praporečník, †1744-1745; m. Anna Barbora Rozina Rašínová z Rýzmburka**
- 1.1.3.2.1.6. dcera, † při porodu**
- 1.1.3.2.2. Anna Alžběta, 1614 nezletilá
- 1.1.3.3. Kašpar, 1603 v Chocnějovicích, 1619 v Břežanech, 1629 úředník na Skalách; m. Sára z Mecerodu
- 1.1.3.3.1. Anna, m. Hanuš (Hanibal) Litický ze Šonova
- 1.1.3.4. Zikmund, 1603 v Chocnějovicích, 1616-†1617 v Přistoupimi, m. Marie Zahrádecká ze Zahrádky**
- 1.1.3.5. Bedřich, 1603 v Chocnějovicích
- 1.1.4. Eliška, m. Rudolf Albrecht Rychnovský z Rychnova
- 1.1.5. Dorota, † po 1605, m. Jan Otík Bradský z Labouně, † před 1601
- 1.1.6. Anna, 1570-1604 v Kurovodicích, l.m. Mikuláš Samšický ze Samšin
- 1.2. Markéta, † cca 1578, m. Baltazar Hirschperger z Königshainu, † 1581

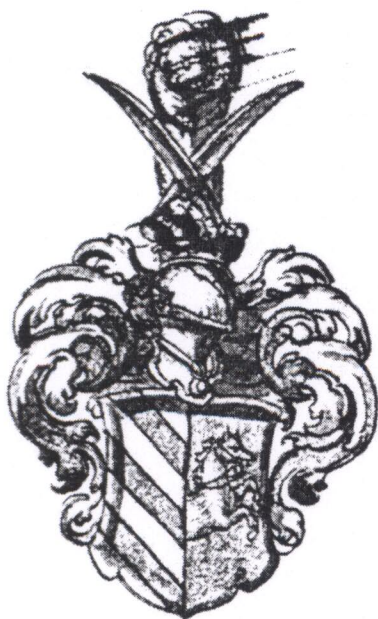

Vokál z Budíkova: Ve spodu štítu mořská hladina, na které člověk, který obkročmo rejduje na mořském hadovi doprava hledícím se zatočeným zdvihnutým ocasem, s vyplazeným jazykem, udidly a uzdou, kterou drží v ruce onen člověk. Nad štítem turnajská korunovaná přilba s příkryvadly. Klenot: Rozložená orlí křídla, obě dělená. Tinkтуры neznámé¹.

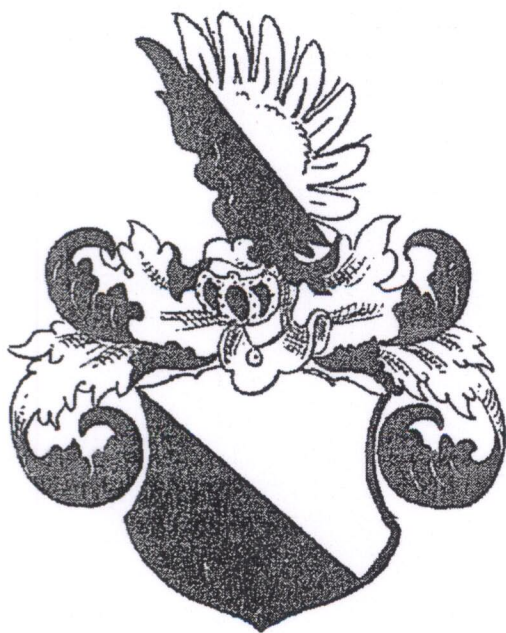
Trojan z Bylan: Štít modré neb lazurové barvy, v němž po spodu tři pahrbky zelené barvy, prostřední vyšší, a po stranách nižší, na kterýmžto prostředním vyšším koule bílá okrouhlá v způsob světla, a v ní hvězda o šesti špicích žluté nebo zlaté barvy, a nad tím nade vším kůň bílý pojatý od pravé strany k levé v hůru obrácený v skoku mající na sobě uzdu červené, neb rubínové, a udidla neb čamky žluté, nebo zlaté barvy se spatřuje. Nad štítem kolčí helm, okolo něho příkryvadla neboližto fanfrnochy po obou stranách žluté, nebo zlaté a modré nebo lazurové barvy vůkol dolů zatočené visí. Nad tím nade vším koruna zlatá královská, z níž dvě krájdla barvy železné jedno od druhého ostřím ven obrácené vynikají a mezi nimi u prostřed obraz v způsobu anděla až pod pás s dlouhými kadeřavými vlasy žluté nebo zlaté

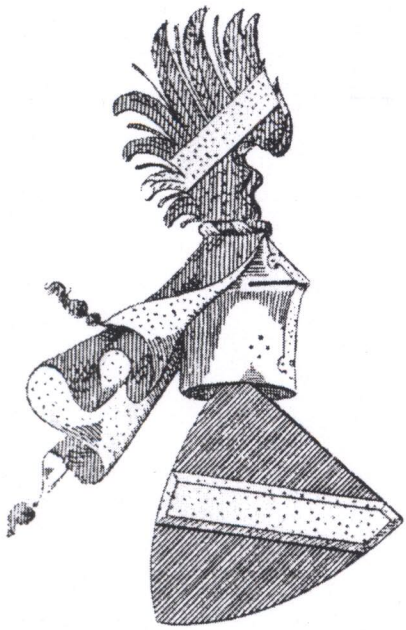

Prvotní návrh znaku Trojanů z Bylan

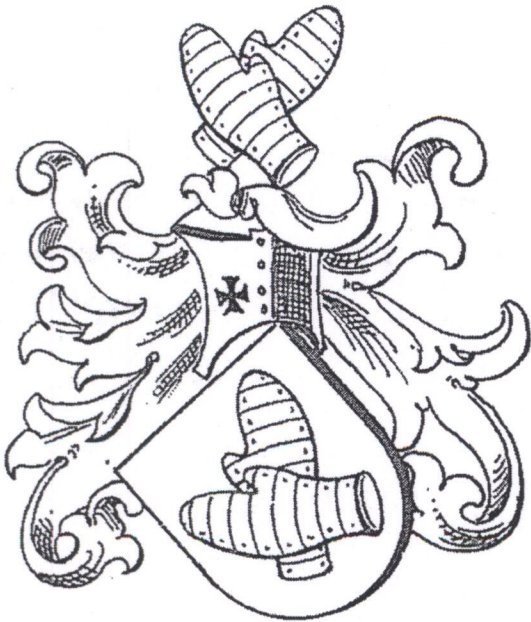
barvy s vohnutými rukami v bílém rouše stuhou též žluté nebo zlaté barvy křížem přes prsy přepásaný v jedné každé ruce jedno krájidlo držící se spatřujeⁱⁱ.

Smiřický ze Smiřic: Štít modré barvy. Vespuďu štítu hnědá skála. Na ní bílá orlice. Klenot: Na kolčím helmu s točenící a modro-stříbrnými přikrývadly skála a orlice jako ve štítěⁱⁱⁱ.

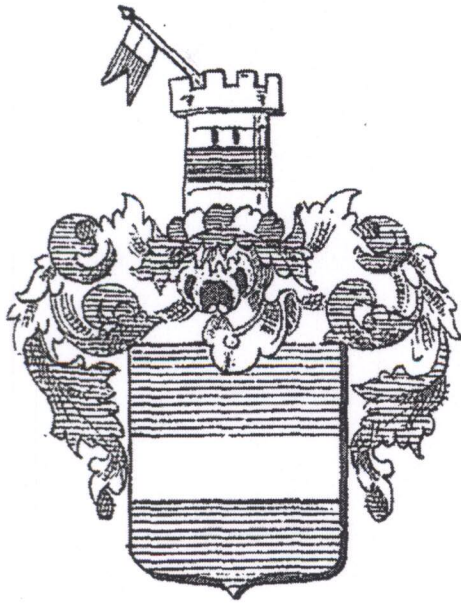

z Habartic: Červený štít, na něm kosmý stříbrný pruh. Klenot: na korunovaném turnajském helmu s červeno-stříbrnými překryvadly dvě složená orlí křídla červené barvy s kosmým stříbrným pruhem^{iv}.

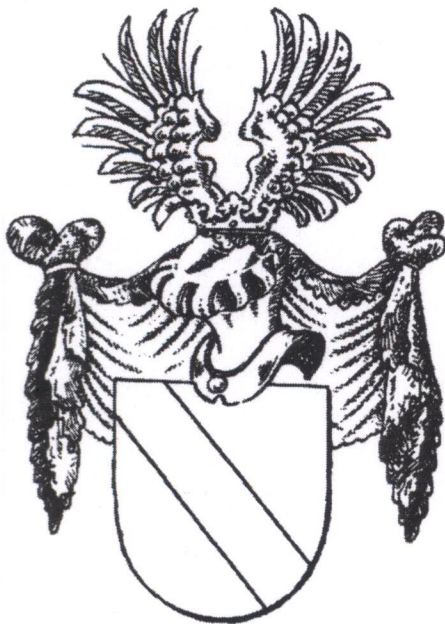

Barták z Přistoupimi: Ve štítě dvě překřížené plechové rukavice (plechovice). Klenot: dvě překřížené plechové rukavice. Tinkury neznámé^v.

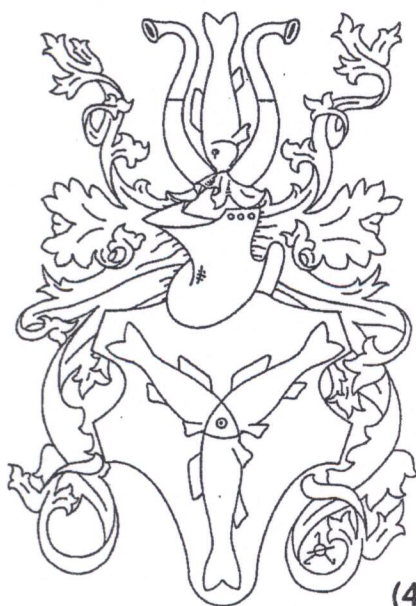

Zahrádecký ze Zahrádky: v modrém štítě stříbrné břevno. Klenot: na korunovaném helmu s modro-stříbrnými příkrývadly stříbrná věž s modrým pruhem uprostřed a s černým oknem v horní třetině věže a cimbuřím, z něhož je ven vysunutá žerď se stříbrno-modrou vlajkou (ještě v 15. století byl klenot bez vlajky)^{vi}.

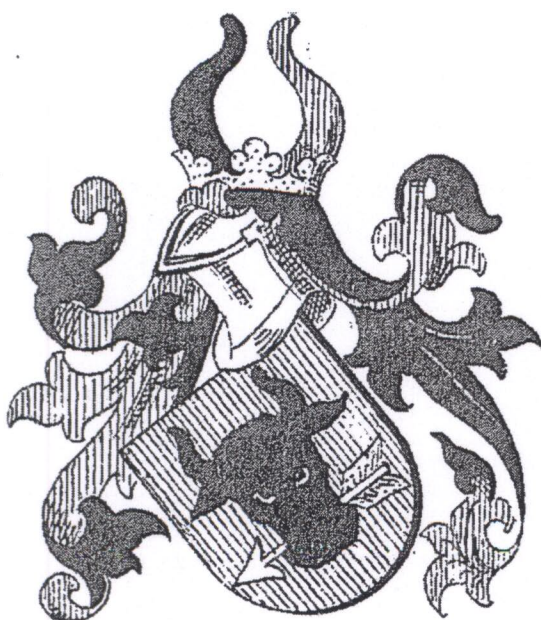

z Vildenštejna: Ve štítě kosmé břevno. Klenot: na korunovaném kolčí helmu dvě složená orlí křídla. Tinkury neznámé^{vii}.

(44)

Kapr z Kaprštejna: Štít červené barvy, v němž tři stříbrní kapři mají společnou hlavu – jeden dolů a dva vzhůru. Nad štítem kolčí helma se zlatou korunou a stříbrno-červenými příkrývadly. Klenot: Dva buvolí rohy – pravý stříbrno-červeně a levý červeno-stříbrně půlený. Mezi nimi stříbrný kapr hlavou dolů obrácený^{viii}.

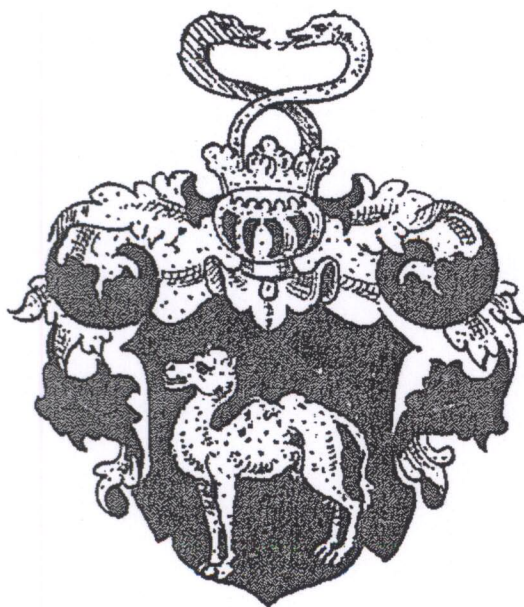

Materna z Květnice: V červeném štítě černá bývolí hlava s vyplazeným jazykem a stříbrnými rohy, hubu má prostřelenou šípem s modrým hrotem, zlatým šipištěm a bílým opeřením. Klenot: na korunovaném helmu s černo-červenými příkrývadly dva bývolí rohy, levý černý a pravý červený^{ix}.

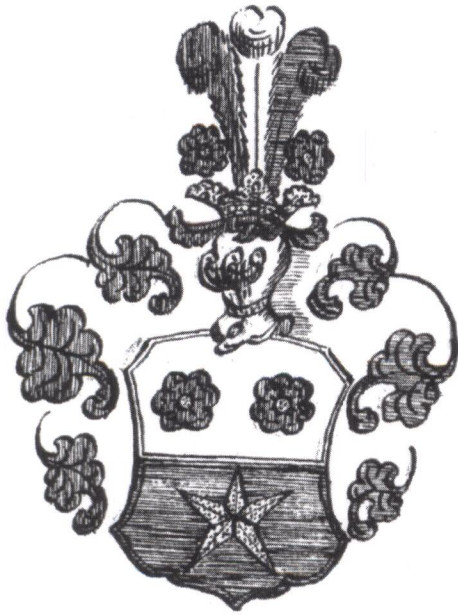
Diblík z Votína: Měšťan Jiřík Diblík obdržel 4. května 1556 predikát „z Votína“ a tento erb: Modrý štít, v jehož spodní polovině stříbrná hradební zeď s pěti stíny, se zlatými otevřenými vraty s panty a spuštěnou mříží v bráně. Z cimbuří vyrůstá stříbrný gryf s roztaženými křídly. Nad štítem je korunovaný helm se stříbrno-modrými příkrývadly. Klenot: vyrůstající stříbrný gryf s roztaženými křídly.

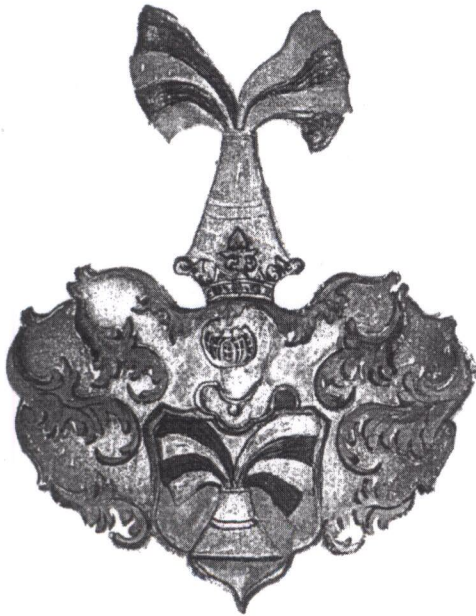
Šmolc ze Šmolcu: V černém štítu zlatý velbloud o jednom hrbu doprava hledící. Nad štítem korunovaná helmice s černo-zlatými příkrývadly. Klenot: Dva do sebe pronikající husí krky s hlavami, pravý zelený a levá zlatý (někdy se objevují jako klenot i dva propletení hadi týchž barev). Bartoloměj Paprocký z Hlohol ovšem uvádí jinou barevnost erbu, kdy štít je zlatý a velbloud červený^x.

Hradecký z Bukovna: Páni z Bukovna byli společného původu s pány ze Zásduk, a proto užívali i podobného erbovního znamení – ve štítě na větvičce sedící holubice. Klenot: nad helmem na větvičce sedící holubice jako ve štítu, někdy ještě mezi dvěma buvolími rohy. Tinkury neznámé.

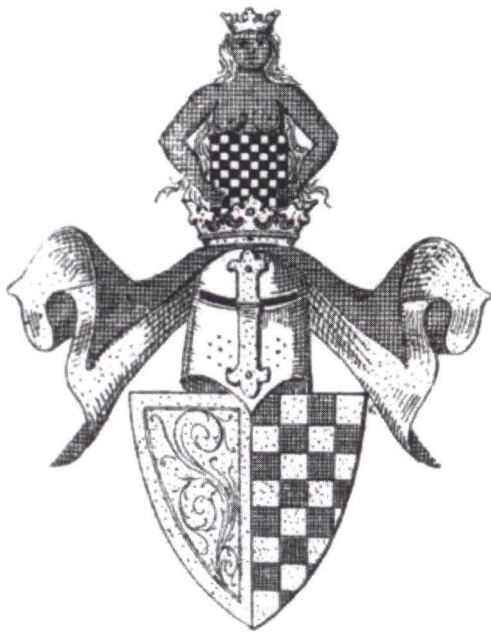

Roznhajm z Janovic: stříbrno-modře dělený, v horním poli dvě červené růže se zlatými semeníky, v dolním poli zlatá šesticípá (!) hvězda. Klenot: na korunovaném helmě s příkrývadly, vpravo červeno-stříbrnými, vlevo modro-stříbrnými, tři paví pera (červené, stříbrné, modré). Na pečeti některých členů rodu se v klenotu objevuje po stranách per ještě po jedné červené růži se zlatým semeníkem^{xi}.

Šmohař z Rochova: Na červeném štítě stříbrný roch (tj. středověká figura věže v šachu) s vynikajícími křídly po čtyřech perutích, vpravo modro-stříbrno-modro-stříbrné a vlevo stříbrno-modro-stříbrno-modré. Klenot: Na korunovaném helmě červeno-stříbrnými příkrývadly roch jako ve štítu^{xii}.

Bořek-Dohalský z Dohalic: Polcený štít, pravá polovina černo-zlatě šachovaná, levá zlatá. Klenot: rostoucí mouřenín (či mouřenínská princezna) s rukama v bok. Přikrývadla: černo-zlatá.

ⁱ MRVÍK, VL.J., *Lichtenštejnské palatináty a erbovní listiny*, in: HaG 1-2/2007, Praha 2007, s. 16.

ⁱⁱ NA, SAL, 12b, fol. 808-812.

ⁱⁱⁱ Takto byl erb zpodobněn na Mikulášově náhrobku.

^{iv} SEDLÁČEK, A., *Českomoravská heraldika II.*, Praha 1997, s. 122.

^v SEDLÁČEK, A., *Českomoravská heraldika II.*, Praha 1997, s. 203.

^{vi} SEDLÁČEK, A., *Českomoravská heraldika II.*, Praha 1997, s. 328.

^{vii} SEDLÁČEK, A., *Atlasy erbů a pečeti české a moravské středověké šlechty 2*, c. d., s. 82.

^{viii} SEDLÁČEK, A., *Českomoravská heraldika II.*, Praha 1997, s. 465-466.

^{ix} SEDLÁČEK, A., *Českomoravská heraldika II.*, Praha 1997, s. 157-158.

^x SEDLÁČEK, A., *Českomoravská heraldika II.*, Praha 1997, s. 238.

^{xi} SEDLÁČEK, A., *Českomoravská heraldika II.*, Praha 1997, s. 596.

^{xii} SEDLÁČEK, A., *Českomoravská heraldika II.*, Praha 1997, s. 212.